

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Karmelitská 529/5

118 12 Praha 1 – Malá Strana

Česká republika

V Bratislave, 15. júna 2026

Vec: Závěry z Medzinárodného okrúhleho stola k podpore žiakov cudzincov na stredných školách (2. 6. 2026)

Vážený pán minister,

dovoľujeme si Vám zaslať závery z Medzinárodného okrúhleho stola k podpore viacjazyčných žiakov na stredných školách, ktorý sa uskutočnil 2. júna 2026 na pôde NIVAMu v Bratislave. Na stretnutí sa zúčastnili aj zástupcovia MŠMT ČR, Národného pedagogického inštitutu ČR, JCMM Brno, Krajského centra vzdelávania Plzeň a organizácií META a MOST pro. Inklucentrum – Centrum inkluzívneho vzdelávania bolo organizátorom. List zasielame súbežne aj Ministerstvu školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Kontext a cieľ stretnutia

Spoločným cieľom stretnutia bolo zdieľať skúsenosti oboch krajín a identifikovať systémové opatrenia v dvoch oblastiach:

- príprava viacjazyčných žiakov na stredoškolské vzdelávanie (tzv. nultý ročník),
- spravodlivé prijímanie viacjazyčných žiakov na stredné školy a úpravy maturít.

Téma je naliehavá: v Českej republike je dnes mimo systému vzdelávania až 70 % mladých cudzincov oproti 10 % domácich študentov. Straty tisícov talentov adolescentov je pre naše krajiny strata v miliónoch eur, investícia do nich naopak násobne viac. V rámci celej EÚ sa aktuálne pripravujú Národné stratégie práce s talentom 2040, nové programové obdobie EŠIF EÚ na roky 2027-2034, ktoré bude od krajín EÚ vyžadovať Víziu, reformy a investície do r. 2040, pričom téma podpory talentov a integrácie cudzincov je jednou z prioritných tém EÚ. Odchyťovanie a podpora talentu musí začať už na prechode zo ZŠ na SŠ. Ponúkame návrhy riešení a spoluprácu na podpore a získaní tisícov talentovaných detí s iným materinským jazykom.

Zhrnutie kľúčových zistení

Prípravný ročník

Český model ročného prípravného kurzu (intenzívna jazyková príprava cca 1 000 hodín, kariérne a sociálne poradenstvo) dosahuje 80-percentnú úspešnosť vstupu na strednú školu aj u žiakov s nulovou vstupnou znalosťou jazyka. Napriek tejto efektívnosti kurz nie je legislatívne ukotvený (na rozdiel od Slovenska) – účastníci nemajú štatút žiaka, forma nie je zakotvená v zákone a financovanie leží výhradne na organizátoroch.

Prijímacie skúšky

Existujúci model nahradenia skúšky z češtiny pohovorom sa ukázal ako problematický: pohovory sú subjektívne a na školách nejednotné. Ako najobjektívnejší model bol identifikovaný slovenský prístup – jazyková skúška zo štátneho jazyka ako druhého jazyka na štandardizovanej referenčnej úrovni. NIVAM SR pripravuje štandardy slovenčiny ako druhého jazyka pre úrovne A1–B2, ktoré môžu byť metodickou inšpiráciou aj pre ČR.

Návrhy záverov pre MŠMT ČR

Na základe diskusie navrhujeme, aby Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR prijalo po vzore SR (ale aj Švédska, Nemecka, Rakúska a pod.) nasledujúce opatrenia:

1. Legislatívne ukotvenie prípravného ročníka

- Legislatívne zakotviť formu prípravného ročníka (tzv. nultého ročníka) – umožniť účastníkom získať štatút študenta s príslušnými právami a povinnosťami.
- Vyriešiť gesciu: účastníci okrúhleho stola sa jednoznačne priklonili k tomu, že téma vzdelávania detí cudzincov patrí všade vo svete do gescie ministerstva školstva, nie ministerstva vnútra ani práce a sociálnych vecí.
- Umožniť krajom a obciam zriaďovať prípravné triedy aj mimo konkrétnej školy – v jazykových školách alebo na úrovni samospráv.
- Zaviesť garanciu, že absolvent prípravného ročníka má zabezpečený vstup do systému stredoškolského vzdelávania.
- Zabezpečiť stabilné financovanie – priebežné, nezávislé od projektového cyklu – s možnosťou zapojenia štrukturálnych fondov EÚ po legislatívnom ukotvení.

2. Nahradenie pohovoru štandardizovanou jazykovou skúškou

- Nahradiť subjektívny pohovor štandardizovaným testom češtiny ako druhého/cudzieho jazyka na referenčnej úrovni (A2, prípadne B1) podľa SERR v rámci jednotnej prijímacej skúšky – inšpirovať sa slovenským modelom (§ 66 ods. 4 zákona č. 245/2008 Z. z.).
- Zvážiť zavedenie viacerých úrovní skúšky (A2 / B1) podľa dĺžky pobytu a vzdelávania žiaka v krajine.
- Prepracovať jazykovo náročný test z matematiky – zvážiť zavedenie dvojazyčného testu alebo testu s redukovanou jazykovou záťažou.

- Využiť výsledok jazykového testu diagnosticky – ako základ pre nastavenie podpory na strednej škole, nielen ako vyraďovacie kritérium.

3. Ukončovanie stredoškolského štúdia – maturita

- Nahradiť maturitnú skúšku z češtiny pre cudzincov štandardizovanou jazykovou skúškou – inšpiráciou je slovenský § 75a (účinný od 1. 9. 2026): úroveň B2 pre žiakov vzdelávaných v SR od 6. ročníka ZŠ, úroveň B1 pre ostatných cudzincov.
- Stanoviť objektívne kritérium pre výber úrovne (B1 alebo B2) – jazyková diagnostika je uprednostňovaná pred mechanickým počtom rokov v krajine; Slovensko má skúsenosti s analogickým princípom z úprav maturity pre žiakov s poruchami učenia.

4. Zriadenie expertnej pracovnej skupiny

- Zriadiť odbornú pracovnú skupinu v rámci MŠMT ČR pre prípravu legislatívnych zmien, s účasťou expertov, samospráv a mimovládnych organizácií.
- Nadviazať spoluprácu s NIVAMom SR – záujem bol potvrdený na okrúhlym stole a nadviazaný emailovou komunikáciou (5. 6. 2026); NIVAM v najbližších týždňoch spúšťa národný projekt Future for Foreigner, ktorý bude implementovať legislatívne zmeny, pripraví diagnostické jazykové testy, online nástroje a vzdelávacie materiály.
- Zaradiť tému do strategických dokumentov MŠMT ČR ako podmienku pre čerpanie štrukturálnych fondov EÚ v novom programovom období.

Slovenská legislatívna prax – konkrétne paragrafy zákona č. 245/2008 Z. z.

Na základe záujmu vyjadreného českou stranou na okrúhlym stole uvádzame prehľad kľúčových ustanovení aktuálnej slovenskej legislatívy, ktoré môžu slúžiť ako inšpirácia pri príprave českých legislatívnych zmien.

§ 29 ods. 14 – Adaptačné triedy: Umožňuje zriaďovanie adaptačných tried na kompenzáciu obsahu, adaptáciu a psychosociálnu podporu žiakov s nedostatočnou znalosťou vyučovacieho jazyka. Triedy možno zriadiť na max. 1 rok; ods. 16 umožňuje aj klastrové usporiadanie (viacero škôl). Adaptačná trieda je prípustná na ZŠ aj SŠ. (Porovnanie: švédsky Skollagen 2010:800, § 12f umožňuje až 2 roky s postupnou integráciou.)

§ 145a – Jazykový kurz: Podporné opatrenie financované formou preplácania školy (akejkolvek, nie len určenej) – až 350 hodín jazykového kurzu + 100 hodín akademického jazyka, spolu až **450 hodín**.

§ 146 – Definícia cudzinca a úpravy vo vzdelávaní: Definuje cudzinca a zakotvuje možnosť rozsiahlych úprav obsahu a hodnotenia počas celého vzdelávania.

§ 66 ods. 4 – Jednotná prijímacia skúška: Cudzinec, ktorý sa v SR vzdelával na ZŠ najmenej v 6.–9. ročníku, môže namiesto skúšky zo slovenského jazyka a literatúry vykonať jazykovú skúšku zo štátneho jazyka na úrovni A2 (SERR). Skúšku zabezpečuje organizácia zriadená ministerstvom (NIVAM). Do budúca sa diskutuje aj o úrovni B1 ako alternatíve.

§ 75a – Náhrada maturitnej skúšky pre cudzincov (účinnosť od 1. 9. 2026): Cudzinec môže namiesto maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry vykonať jazykovú skúšku na úrovni B2, ak sa vzdelával v SR na ZŠ v 6.–9. ročníku, alebo na úrovni B1, ak nastúpil až na SŠ. Skúšku na úrovni B2 možno vykonať v jazykovej

škole; na úrovni B1 na strednej škole, ktorú žiak navštevuje, alebo na vysokej škole s akreditovaným programom zameraným na štátny jazyk.

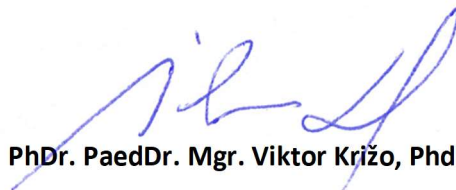
Plné znenie zákona č. 245/2008 Z. z. v aktuálnom znení je dostupné na: <https://www.slovlex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/> (pre § 75a odporúčame nastaviť dátum zobrazenia na 1. 9. 2026).

Záver

Inklucentrum víta záujem českej strany o spoluprácu a verí, že spoločný postup Slovenska a Česka môže výrazne urýchliť systémové zmeny v prospech viacjazyčných žiakov v oboch krajinách.

Sme pripravení poskytnúť ďalšie informácie, sprostredkovať kontakty na slovenské inštitúcie (NIVAM, MŠVVaM SR) alebo sa aktívne zapojiť do expertnej spolupráce.

S úctou a v nádeji na ďalšiu spoluprácu,

PhDr. PaedDr. Mgr. Viktor Krížo, Phd.

Inklucentrum – Centrum inkluzívneho vzdelávania

Inklucentrum – Centrum inkluzívneho vzdelávania

Inklucentrum je advokačnou, vzdelávacou a poradenskou expertnou organizáciou pôsobiacou na celonárodnej úrovni v oblasti inkluzívneho vzdelávania na Slovensku. Zameriava sa na inovácie a podporu kvalitného vzdelávania v prospech rozvoja potenciálu všetkých detí, rodín a zamestnancov škôl; podporu poskytuje predovšetkým poradenstvom a akreditovaným vzdelávaním pedagogických a odborných zamestnancov, škôl, poradenských centier a samospráv. Organizácia vznikla v roku 2019 ako odozva na potreby detí, rodičov a škôl, ktoré sa usilujú o spoločné vzdelávanie detí s rozmanitými potrebami, no narážajú na systémové prekážky a nedostatočnú podporu. V júni 2026 Inklucentrum získalo 1. miesto v prestížnom medzinárodnom ocenení SozialMarie za projekt transformujúci prístup k deťom cudzincov v slovenskom školstve. Viac na inklucentrum.sk.